Georgi Mitrinov
(Bulgaria, Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences)

Historical Anthroponymy of the Village of Boblen (Boblyani), Pravishte Region (Aegean Macedonia) in the 15th and 16th Centuries: Christianity-Related Anthroponymy

Abstract: This article examines the historical anthroponymy of the village of Boblen in the Pravishte region (Aegean Macedonia), with particular emphasis on names associated with Christianity. The anthroponymic material is drawn from Ottoman tax registers of the 15th and 16th centuries. A comparative analysis of the anthroponymy across these two periods is presented. The study highlights trends in the development of local Christianity-related anthroponymy, incorporating data from other villages with Christian populations in the Kavala region.
Keywords: historical anthroponymy, Bulgarian language territory, Aegean Macedonia, history of the Bulgarian language

Георги Митринов
(България, Институт за български език, Българска академия на науките)

Историческа антропонимия от с. Боблен (Бобляни), Правищко (Егейска Македония) по данни от XV и XVI век (антропонимия, свързана с християнството)

Боблен или Бобляни, грц. Ακροπόταμος, е едно от старите български села в Правищко (Егейска Македония). Разположено е на северните склонове на планината Люти рид (грц. Символо), в близост до вливането на р. Струма в Орфанския залив. Селищното име Бобляне с различни варианти се открива във византийски писмени източници от XI в. Съчетания с названието: ἀπό της Βομπλίανης (= от Бобляне), ἀποδίδει είς τό σύνορον Βομπλέανης (= насочва се към междата на Бобляне), са засвидетелствани в писмен източник от ок. 1081 г., по времето на византийския император Алексий I Комнин (Actes de Lavra T. I, 897-1178). Предполага се, че произходът му е от *Бобляне, от местно име *Боб, *Боби (дол, рът) от *боб*, но едва ли ‘Phaseolus vulgaris’, а в старото му общославянско значение ‘бакла, Vicia faba’, запазено в български диалекти (Заимов/Zaimov 1967: 107-108). Важно е да се отбележи, че според установеното от османските власти административно деление през XV в. селото спада към вилает Кешишлик, по име на средищно селище, разположено югоизточно от Серес (ТДИМН/TDIMN 1978: 285). Според данъчните документи от XVI в. то вече спада към нахия (и каза) Кавала от санджака (ливата) Паша (ТДИМ/TDIM 2007: 135-136). По статистически данни от края на XIX в. селото спада към каза Правища и е населено с гръцко и турско население (Кънчов 1970: 500, 501).

Антропонимни данни от с. Боблен / Боблани[1] се откриват в османски данъчни регистри от XV и от XVI в. (1569-1570 г.) (ТДИМН/TDIMN 1978: 321-322; ТДИМ/TDIM

[1] Варианти на селищното име Боблен и Боблани, а не Бобляни, са изписани в преводите на османските данъчни регистри от XV и от XVI в.

2007: 168-169). Според тях немалка част от местната антропонимия е от славянския пласт. Тя е разгледана в предишни скорошни публикации (Митринов/Mitrinov 2024; 2025). Интерес представлява и антропонимията от чужд произход, включена в списъците на християнското население на селото от посочените периоди. Така могат да се проследят развойните тенденции в антропонимната картина на едно село от южните краища на българското езиково землище за близо 100-годишен период. Важно е да се отбележи, че това е ранният период на османското владичество по нашите земи, който се характеризира с динамични промени на етническата и на конфесионалната картина в попадналите под османска власт райони, населени преди с компактно християнско население. Антропонимията от чужд произход в двата списъка може да се обособи в две тематични групи: антропонимия от чужд произход, свързана с християнската религия, и такава несвързана с християнската религия.

Обобщена картина на антропонимията от християнския пласт с данни за честотност на употреба на имената и техните варианти

Антропонимия, включена в списъка от XV в.:

Димитри ЛИ (лично име)[2]; Димо 6 ЛИ; Димос 2 ЛИ = 9
Йорги 7 ЛИ; ПрИ (презиме) = 8
Яни 8 ЛИ; Тодор 4 ЛИ; Манол 3 ЛИ
Единична употреба: Алекси ПрИ; Васил ЛИ; Киряко ЛИ; Коста ЛИ; Михо ЛИ; Никита ЛИ; Тома ЛИ; Янко ЛИ.

Антропонимия, включена в списъка от XVI в.:

Димитри 2 ПрИ; Димо 2 ЛИ, 4 ПрИ; Диман ЛИ; Димитрашин ЛИ, Димитре ЛИ, Димко ЛИ, Димчо ПрИ = 13
Гьорго 2 ЛИ, 3 ПрИ; Гого ПрИ, Гюренчо (Гюранчо) ЛИ, Йорго ЛИ = 8
Йован 5 ЛИ, 2 ПрИ; Йофчо (Нофчо) ЛИ = 8
Коста 3 ЛИ, 4 ПрИ = 7
Михо ЛИ, 4 ПрИ; Михал ЛИ = 6
Тодор 2 ЛИ, 3 ПрИ = 5
Кирко 4 ЛИ
Петро 2 ПрИ, Петре ЛИ = 3
Единична употреба: Дончо (ПрИ), Йосо (ПрИ), Никола (ЛИ), Пейо (ПрИ), Пело (ЛИ).

Съпоставка на антропонимния материал

Първите две имена с най-широка употреба в двата списъка са Димитри и Йорги (XV в.) – Димитри и Гьорго (XVI в.), т.е. налице е устойчивост в употребата им през посочения период, като облик Йорги в списъка от XV в. е заменен с широко разпространен облик Гьорго в списъка от XVI в. В списъка от XV в. е засвидетелстван облик Димос, оформен с наставка, характерна за гръцките мъжки лични имена *-ос*, което показва гръцко езиково влияние. Според изследователи името Димитър със съкратен вариант Димо „заема първо място по честота и всеобщо териториално разпространение“ в българските земи през XV в. (Гандев/Gandev 1989: 252). Общо в двата проучвани списъка са засвидетелствани по 13 мъжки ЛИ, като не се включват вариантите. Но са налице отлики. В списъка от XV в. ЛИ Димитри е с 3 варианта, а в списъка от XVI в. – със 7; ЛИ Йорги няма

[2] Там, където няма изписана цифра за честота на употреба на антропонима, е налична единична употреба.

посочени варианти в списъка от XV в., докато в списъка от XVI в. ЛИ Гьорго е с 4 варианта. Вариативността при мъжките ЛИ от християнския пласт антропонимия е широко разпространена в списъка от XVI в., като се откриват примери: Михо – Михал; Петро – Петре; Йован – Йофчо. Това може да се обясни с по-широката им употреба през този период, в сравнение с предишния.

Първите три антропонима в списъка от XVI в.: Димитри, Гьорго, Йован с вариантите им са също с най-голяма честотност на употреба в Западна Тракия и Южните Родопи. Следващите три антропонима в списъка на с. Боблен / Боблани са Коста, Михо, Тодор, докато в Западна Тракия и Южните Родопи подредбата е: Тодор, Костадин, Михаил. С доста по-слаба употреба са антропонимите Кирил и Петри (Митринов/Mitrinov 2021a: 165).

Обобщената картина по списъците на останалите селища от Кавалска каза, според данните от XVI в., показва, че с най-широка употреба са антропонимите Гьорго, Димитри, Михал, Петро, Йован с вариантите им. Към тях се включва и антропоним Тодор, който е без варианти. Важно е да се отбележи, че през XV в. с най-широко разпространение в българската езикова територия са антропоними Димитри или Димо, Иван, Герги или Гьоре, Костандин или Коста, Петре и Никола. В югозападните краища на българското езиково землище антропоним Иван се явява във варианти Яне, Яни, Яно, а антропоним Георги – във вариант Йорго (Гандев/Gandev 1989: 251). В случая представените данни от Кавалско са част от общата антропонимна картина на българското езиково землище.

Съпоставката на количеството антропоними от славянския пласт и от християнския пласт, според произхода им, показва числен превес на антропонимите от християнския пласт в списъка от XV в. и на тези от славянския пласт в списъка от XVI в. Докато съпоставката на антропонимията от двата пласта в Западна Тракия и Южните Родопи за XVI в. показва по-широка употреба на антропоними, чийто произход е свързан с християнството (Митринов/Mitrinov 2021: 239).

Съкратени имена

Интерес представлява употребата на съкратени варианти на някои антропоними от християнския пласт. Открива се успоредна употреба на антропоним Димитри и на негов съкратен вариант Димо в двата списъка от XV и от XVI в. Това е характерно и за списъците на повечето селища с християнско население в Кавалско от XVI в.:

Селища	**Варианти на личното име Димитри**			
	Димитри	**Димо**	**Диман**	**Митан**
Тузджи	3 ЛИ, 2 ПрИ;	6 ПрИ		ПрИ
Полистра	4 ЛИ, 5 ПрИ;	ЛИ		
Самата Кавала	5 ЛИ, 2 ПрИ;	2 ЛИ		
Христа	5 ЛИ	5 ЛИ, 8 ПрИ		
Мощани	4 ЛИ, ПрИ	4 ЛИ, 23 ПрИ		
Орано (?) Касри	3 ЛИ, ПрИ	3 ЛИ, 2 ПрИ		
Авли		12 ЛИ, 10 ПрИ		
Куруджи	2 ЛИ, 9 ПрИ			
Правище	3 ЛИ, 3 ПрИ	3 ЛИ, 3 ПрИ		
Миратия (Витоглач)	5 ЛИ, ПрИ	ЛИ, ПрИ		
Никишяни			2 ПрИ	
Палихор			ЛИ	

Видно е, че в списъците на отделни селища са включени само съкратени варианти на личното име: Димо (с. Авли, с. Мощани); Диман (с. Никишяни, с. Палихор). А в списъка на с. Куруджи се открива само облик Димитри.

Прави впечатление преимуществената употреба на съкратени форми Михал и Михо на антропоним Михаил в списъка на с. Боблен / Боблани за XVI в. (Михо ЛИ, 4 ПрИ; Михал ЛИ), докато в списъка от XV в. е налице единична употреба на вариант Михо. Успоредна употреба на двете съкратени форми се открива и в списъците на други селища: Михал ЛИ; Михо 3 ПрИ (с. Правище); Михо 4 ЛИ, ПрИ; Михал 2 ПрИ (с. Авли); Михо ПрИ; Михал 3 ЛИ, 6 ПрИ (с. Тузджи). Засвидетелствана е употреба само на единия съкратен вариант в списъците на отделни селища: Михо ПрИ (с. Бустосин); 2 ПрИ (с. Миратия (?), друго име Витоглач); Михал 2 ЛИ (с. Каяджик Бинари); 2 ЛИ, 3 ПрИ (с. Полистра); ЛИ (Самата Кавала; с. Мошани). Налице е и успоредна употреба с пълната форма: Михаил ПрИ; Михал ПрИ; Михо 5 ЛИ, 8 ПрИ (с. Никишяни); Михаил ПрИ; Михо ЛИ, ПрИ (с. Куруджи). За селищата в Западна Тракия и Южните Родопи по-широка е употребата на съкратен вариант Михал: 148 ЛИ; 129 ПрИ; Михо 32 ЛИ; 40 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 199, 203; 2021a: 159).

Засвидетелстван е само съкратен вариант Коста на антропоним Костадин в списъците на с. Боблен / Боблани от XV в. (ЛИ) и от XVI в. (3 ЛИ, 4 ПрИ). Това е характерно и за списъците на други селища в Кавалско от XVI в.: ЛИ, 2 ПрИ (с. Правище; с. Куруджи); 5 ЛИ, 10 ПрИ (с. Никишяни); 8 ЛИ, 8 ПрИ (с. Авли); ПрИ (с. Миратия (?), друго име Витоглач); 7 ЛИ, 10 ПрИ (с. Тузджи); 2 ЛИ, ПрИ (с. Каяджик Бинари); 5 ЛИ, 3 ПрИ (с. Полистра); 3 ЛИ, 2 ПрИ (Самата Кавала); 7 ЛИ, 10 ПрИ (с. Хр(и)ста); 3 ЛИ, 2 ПрИ (с. Орано (?) Касри). Но се открива и единична употреба на съкратен вариант Косто: ЛИ (с. Авли); ПрИ (с. Никишяни). В списъка на християнското население от с. Тузджи е изписан антропоним Коста Косто. Едва в списъка на едно селище се открива успоредна употреба на пълния вариант на името, наред със съкратената форма: Костадин ЛИ (Костадин Димо – с. Мощани); Коста 4 ЛИ, ПрИ. Подобна е картината в Западна Тракия и Южните Родопи: Коста 103 употреби (59 ЛИ, 44 ПрИ), Костадин ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 204).

В списъка на с. Боблен / Боблани от XV в. се среща съкратен вариант Манол (3 ЛИ) от грц. Маноил, XV в., от Емануил (Заимов/Zaimov 1988; Илчев 1969), грц. Μανόλης (Симеонидис/Simeonidis 2006: 114), за разлика от списъка от XVI в. Но вариантът е наличен в списъците на другите селища с християнско население в Кавалска каза, по данни от XVI в.: Манол 14 ЛИ, 9 ПрИ); ЛИ (с. Никишяни); 2 ЛИ, 2 ПрИ (с. Авли); 7 ЛИ, 3 ПрИ (с. Тузджи); 4 ЛИ, 3 ПрИ (с. Полистра); ПрИ (с. Мощани). Картината в Западна Тракия и Южните Родопи от XVI в. показва широко разпространение на антропоним Манол: 146 ЛИ, 98 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021a: 159, 162; 2021: 204).

Съкратени варианти на лични имена от християнския пласт са засвидетелствани в списъците и на други селища от Кавалско за XVI в.:

Мето съкр. от Методи, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969): Мето Киряко (с. Никишяни); Мето Димо (с. Авли). В списъците на християнското население от Западна Тракия и Южните Родопи антропонимът не е отбелязан (Митринов/Mitrinov 2021; 2021a);

Стефо съкс. от Стефан, XV в. (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969), грц. Στέφος (Симеонидис/Simeonidis 2006: 130). Обликът се открива само в списъка на с. Никишяни: Стефо Сиряно, Киряко Стефо, Лико (Ленко) Стефо. Макар и със слабо разпространение, се среща и в антропонимията от Западна Тракия и Южните Родопи: Стефо ЛИ 3; ПрИ 8 (Митринов/Mitrinov 2021a: 158, 163; 2021: 204).

Само в списъка на християнското население на с. Авли е включен антропоним Лазо съкр. от Лазар, XV в. (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969); грц. Λάζος (Симеонидис/Simeonidis 2006: 121): Лазо Астари, Йорги Лазо. Слабо е разпространението му също в Западна Тракия и Южните Родопи: Лазо ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 201).

Отделни антропоними са отбелязани с пълен и със съкратен вариант в проучваните данъчни списъци от Кавалска каза за втората половина на XVI в.: Панайот – Пано: Панайот – от грц. ʻвсесвет, пресвет', XVI в. (Заимов/Zaimov 1988), грц. Παναγιότης ʻпресвети, всесвети' (Илчев/Ilchev 1969); грц. Παναγιώτης (Симеонидис/Simeonidis 2006: 126): Панайот Михо, (с. Никишяни), Друсоплу Панайот (с. Тузджи); Панайот Васо (с. Миратия (?), друго име Витоглач);
Пано скъс. от Панайот, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988), съкр. от Панайот, Пантелей или друго подобно име (Илчев/Ilchev 1969), грц. Πάνος (Симеонидис/Simeonidis 2006: 126): Пано Гьорго 2 (с. Кокала); Манол Пано, Михо Пано, Браско Пано (с. Никишяни).
В списъка на с. Никишяни са включени съкратеният вариант Пано и облик Панайот. В Западна Тракия и Южните Родопи употребата на двата варианта е количествено сходна: Пано ЛИ 13, ПрИ 13 (Митринов/Mitrinov 2021a: 158, 163; 2021: 197, 202); Панайот 10 ЛИ, 9 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 197, 200; 2021a: 154, 160).

Антропоним Васил, наред със съкратен вариант Васо, се открива в списъка на с. Никишяни: Васо съкр. от Васил, X в., съкр. от Василий, грц. Βασίλιος ʻцарски, царствен' (Илчев/Ilchev 1969; Заимов/Zaimov 1988), грц. Βάσος (Симеонидис/Simeonidis 2006: 111): Коста Васо, Йорги Васо, Манол Васил, Васил Дрено. В списъците на две селища е включен само съкратеният вариант: Васо Венце (Вълче) (с. Авли); Панайот Васо (с. Миратия (?), друго име Витоглач). В списъците на други селища пък присъства единствено облик Васил: Йорги Васил, Васил Димо (с. Тузджи); Киряко Васил, Васил Коста (с. Хр(и)ста); Васил Кануки (с. Орано (?) Касри); Христодул Васил (с. Полистра). Данните за антропонимията в Западна Тракия и Южните Родопи показват преимуществена употреба на антропоним Васил 24 ЛИ, 28 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 197, 200; 2021a; 154, 159), в сравнение със съкратения вариант Васо ЛИ, 2 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 197, 200).

Словообразуване с характерни за българската антропонимна система наставки

С именна наставка *-аш* **-asь* се образуват имена от апелативни и антропонимни основи (Ковачев/Kovachev 1989: 139). Интерес представлява антропоним Тодаш, незасвидетелстван в български речници с историческа антропонимия: Тодаш Йорги (с. Полистра), чийто произход се свързва с ЛИ Тодор: от Тодо и *-аш*, както Тодош от Тодо и *-ош*, скъс. от Тодор (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969).

Открива се словообразуване с наставка *-ашин* (Димитр-ашин), в списъка на с. Боблен от XVI в., което не е засвидетелствано в проучваната антропонимия от Западна Тракия и Южните Родопи, но пък се среща и в списъците на други селища от Кавалска каза (с. Куруджи). Облик Димитрашин не е включен в речници на българската историческа антропонимия, за разлика от облик Димитраш от Димитър и *-аш*, XV в. (Заимов/Zaimov 1988).

Налице е словообразуване с именна наставка *-ан* **-анъ* (Ковачев1987: 139): Диман от Димо и *-ан*, XV в. (Заимов/Zaimov 1988); Митан от Мито и *-ан*, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988).

Антропоними, образувани с умалителни наставки, характерни за българската антропонимна система, са отбелязани основно в списъка на с. Боблен / Боблани от XVI в.:

Умалителни наставки	**XV в.**	**XVI в.**
-ко:	Янко	Димко, Кирко,
-чо:		Гюренчо, Димчо, Дончо, Йофчо, Панчо
-е:		Димитре, Петре

Такива примери се откриват и в списъците на други селища от Кавалска каза за XVI в., като отделни антропоними са с широка употреба, например ЛИ Кирко ум. от Киро, XV в., съкр. от Кирил, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988). В списъците на селищата Куруджи, Никишяни, Стара Кавала, Авли е по-широка употребата на антропонима като лично име и като презиме. По-рядко той се среща в списъците на християнското население от селата Правище, Палихор, Радомир, Миратия (?) с друго име Витоглач, Мощани и Хр(и)ста. Общо антропонимът е засвидетелстван в списъците с християнско население на 10 селища от Кавалска каза. В списъка на с. Куруджи е налице успоредна употреба на съкратена и на деминутивна форма на името: Йован Кирко, Кирко Грозан, Кирко Петри, Стойо Кирко; Киро Михаил. В изследването си за българската народност през XV в. Хр. Гандев отбелязва, че не се откриват следи от култа към славянските първоучители св. Кирил и св. Методий в антропонимията от югозападните краища на българското езиково землище. Сред проучените от него 14 000 имена на повече от 7 000 души през XV и в началото на XVI в. се срещат едва двама носители на името Кирил (Гандев/Gandev 1989: 256). Но по данни от Южните Родопи и Беломорието (Западна Тракия), през втората половина на XVI в. широко е разпространението на мъжкото лично име Кирил и на негови варианти: 68 употреби в западната част на областта и 28 в източната (Митринов/Mitrinov 2021: 218; 2021a: 177). В западната част на Западна Тракия и Южните Родопи е налице употреба на: ЛИ Кирьо 26, Кирко 12, Кирчо 3, Кире, Кирило, Кирка = 44; ПрИ Кирьо 9, Кирко 8, Кирило 2, Кире, Киро, Кирчо = 22 (Митринов/Mitrinov 2021: 218). Всички тези данни показват, че мъжкото лично име Кирил с варианти е било разпространено в Беломорието и в Южните Родопи през XVI в.

Широко разпространеното мъжко лично име Димитри е със засвидетелствани деминутивни форми Димко и Димчо в списъка на с. Боблен / Боблани: Радко Димчо, Димко Михо. Такива форми се откриват и в списъците на християнското население от други селища в района:

Димко: Димко Станко (с. Куруджи) - ум. от Димо, м. от Димка, XV в., съкс. от Димитър, XV в. (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969). По-широка е употребата на деминутивния вариант в списъците на християнското население от Западна Тракия и Южните Родопи – 13 ЛИ, 21 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021: 199; 2021a: 155, 164);

Димчо: Коста Димчо (с. Мощани) – ум. от Димо, скъс. от Димитър, XV в. (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969). Деминутивната форма е засвидетелствана в 4 примера като ЛИ и в 8 като ПрИ от списъците на християнското население в Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021: 199; 2021a: 159, 164).

Отбелязана е и деминутивна форма Дончо: Петре Дончо (с. Боблен); Дончо Стойко (с. Куруджи) – ум. от Доно, XVI в., съкр. от Ан-дон, Спири-дон или от Добри и *-но* (Заимов/Zaimov 1988), ум. от Доно, съкр. от Андон (Илчев/Ilchev 1969). Засвидетелствани са две употреби на антропоним Дончо в източната част на Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021a: 164).

В списъците на християнското население от останалите селища в Кавалска каза се срещат и други мъжки лични имена, образувани с умалителни наставки. В 4 селища е отбелязана деминутивна форма Василко ум. от Васил, XV в., но в единичен случай се открива и съкратена деминутивна форма Васко ум. от Васо, XIV в. съкр. от Васил (Заимов/Zaimov 1988): Василко Димо (с. Авли), Василко Москило (с. Тузджи), Василко Яни, Яни Василко (с. Мощани), но Йорги Васко (с. Полистра), Алекси Васко (с. Никишяни). Засвидетелствани са 5 употреби на антропоним Василко в източната част на Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021a: 164).

Широко разпространение има антропоним Ленко с непрозрачна етимология – от Ленка, ум. от Лена от Елена или от Ми-лена или от Миленко, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988); съкр. от Миленко, Еленко или друго подобно име (Илчев/Ilchev 1969): Ленко Йорги, Ленко Коста, Ленко Трако (Брако) (с. Никишяни); Ленко Браско (с. Тузджи); Ленко Браско, Ленко Димо, Ленко Толми, Ленко Велчо (с. Мощани); Ленко Димо, Ленко Анастас, Димо Ленко (с. Хр(и)ста).

Също с широко разпространение е антропоним Моско – ум. от Мосо, XVI в., съкр. от Мойсей (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969): Димо Моско, Апостол Моско (с. Авли); Атанас Моско, Баблуд Моско, Йорги Моско (с. Тузджи); Апостол Моско (с. Полистра); Изгур (Згур) Моско, Дешиле Моско, Нестор Моско, Коста Моско (с. Мощани); Йорги Моско, жена на Моско (с. Хр(и)ста). Подобно е разпространението на антропонима в западните части на Западна Тракия и Южните Родопи: 31 ЛИ, 6 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021a: 180). Открива се и облик Москоплу, чийто произход може да се свърже с областта Москополе в Егейска Македония, т.е. носителите на презимето или техни предци са се преселили от споменатата област: Ангело Москоплу, Москоплу Атанас (с. Тузджи).

Немалко умалителни лични имена са включени само в списъка на отделно селище. Повечето са с деминутивна наставка *-ко*:

Андрейко Димо, Влайо Андрейко (с. Мощани) – ум. от Андрей, грц. Ανδρέας ʻмъжествен' – име на евангелски апостол, доста разпространено (Илчев/Ilchev 1969; Заимов/Zaimov 1988). Засвидетелствана е единична употреба на антропоним Андрейко в източната част на Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021a: 164);

Ангелко Димо (с. Мощани) – ум. от Ангел, грц. Αγγελος ʻвестител', XVI в. (Заимов/Zaimov 1988; Илчев/Ilchev 1969);

Атанаско (Анасто) Киряко (с. Мощани) – ум. от Атанас, грц. Αθανάσιος ʻбезсмъртен' – име на календарски светия, доста разпространено в Югоизточна България (Илчев/Ilchev 1969; Заимов/Zaimov 1988). Единична употреба на антропоним Атанаско е налице в източната част на Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021a: 164);

Малкоч (?) Ванко (с. Хр(и)ста) – ум. от Вано, съкр. от И-ван или съкр. от И-ванко, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988), съкр. и умал. от Иван (Илчев/Ilchev 1969);

Стоян Гюрко, Петри Гюрко (с. Радомир) – ум. от Гюро, XV в., от Гюрго с изпадане на *-г-* в детския говор, XVI в. (Заимов/Zaimov 1989). Засвидетелствани са едва три употреби на антропоним Гюрко в Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021: 199, 203; 2021a: 164);

Дамаско Коста (с. Орано (?) Касри) – ум. от Дамаск, съкр. от Дамаскин, от *дамаскин* ʻсборник с черковни поучения' (Илчев/Ilchev 1969), грц. Δαμασκηνός Дамаскин (Симеонидис/Simeonidis 2006: 112);

Коста Манаско, Йорги Манаско (с. Полистра) – ум. от Манаси и Манасия, библейско име, еврейско „който забравя бедите" (Кюстендилско, Трънско, Кнежа) (Илчев/Ilchev 1969), грц. Μανασσής евр. mˈnaschsche ʻтози, който те кара да забравиш' (Симеонидис/Simeonidis 2006: 122). Антропонимът не се среща в Западна Тракия и Южните Родопи.

В единични примери се открива наличие на деминутивни наставки *-че, -чо, -е*, които са с широка употреба при образуване на мъжки лични имена от българската антропонимна система (Ковачев/Kovachev 1987: 143-144):

Томче Пейо (с. Кочани) – ум. от Томко или от Томчо, ум. от Тома евр. ʻблизнак', IX в. или Томо зват. от Тома, XV в. (Заимов/Zaimov 1988);

Михал Манчо (с. Правище) – ум. от Мано, XIV – XV в., съкр. от Манол, XV в. (Заимов/Zaimov 1988), ум. от Маньо, Мано, съкр. от Емануил (Илчев/Ilchev 1969). Откриват

се 3 употреби на антропоним Манчо в източната част на Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021a: 164);
Саве Андрон (с. Хр(и)ста) – ум. от Сава, грц. ʻсъботаʼ, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988), Саве от звателната форма на Сава от грц. Σάββα(ς), а то от Σάββατον ʻсъботаʼ (Илчев/Ilchev 1969).

Част от имената са с непрозрачна етимология:
Данко ум. от Дано, съкр. от Йордан или Данаил (Илчев/Ilchev 1969), но ум. от Дан, Дано, XV в., съкр. от Бог-дан, Про-дан, Не-дан, Добро-дан, Драго-дан или от Йор-дан, Дан-аил, XV в.; Дано от Дан и *-о*, XVI в. (Заимов/Zaimov 1988): Данко Йорго, Данко Грузо (с. Правище). Засвидетелствана е единична употреба на антропоним Данко в източната част на Западна Тракия и Южните Родопи (Митринов/Mitrinov 2021a: 164);
Донко бостанджи (самата Кавала) – ум. от Доно, м. от Донка, XVI в., съкр. от Ан-дон, Спири-дон или от Добри и *-но* (Заимов/Zaimov 1988), ум. от Доно, Доньо, съкрат. от Ан-дон (Илчев/Ilchev 1969);
Илко Мраз (?) (с. Никишяни, мах. Никифор) – ум. от Ило, скъс. от Ил-ия или Сто-ил, Бож-ил, Бос-ил и др. или скъс. от Сто-илко, Бож-илко, Бос-илко и др., XV в. (Заимов/Zaimov 1988), ум. от Илия (Илчев/Ilchev 1969). В селищата от източната част на Западна Тракия и Южните Родопи се откриват 8 употреби на антропонима: 3 ЛИ, 5 ПрИ (Митринов/Mitrinov 2021a: 159, 164);
Стайо Донче (с. Кокала) – ум. от Дончо или от Донко, XVI в., ум. от Доно, съкр. от Ан-дон, Спири-дон или от Добри и *-но* (Заимов/Zaimov 1988);
Койчо Велко (с. Куруджи) – ум. от Койо, Кою, XV в., от Ко-льо, Ко-ста или Ко-во и *-йо* (Заимов/Zaimov 1988), ум. от Койо, далечно изменение от Костадин или от Кольо с изпадане на *ль* (Илчев/Ilchev 1969).

Заключение

Представените антропонимни данни от XVI в. за с. Боблен (Бобляни), Правищко (Егейска Македония), се явяват добавка към историята на българското население от южните краища на българското езиково землище през ранните векове на османското владичество. Разгледаната историческа антропонимия от чужд произход (християнски пласт и нехристиянски пласт) представлява интерес, като съставна част от българската антропонимия. Данните показват наличието ѝ в облици, характерни за българската антропонимна система. Това важи особено за словообразуването (наличието на характерни наставки, включително при деминутивните форми), както и за съкратените варианти на имената. Трябва да се отбележи и гръцкото езиково влияние, както и по-слабото турско влияние. Несъмнено бъдещи изследвания на българската историческа антропонимия ще включат още данни за българската езикова история от южните краища на българското езиково землище. Това ще даде възможност да се правят обобщаващи изследвания на българската историческа антропонимия в съпоставителен и диахронен план от ранния период на османско владичество на Балканите (XV – XVI в.).

ЛИТЕРАТУРА

БЕР 1995: Български диалектен атлас. Т. 5, падеж – пуска. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“ (BER 1995: Balgarski dialekten atlas. T. 5, padezh – puska. Sofia: Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”).

Веркович 1889: *Веркович, Ст.* Топографическо-этнографическій очеркъ Македонии. Санкт

Петербург. Военная Типография (въ здании Главнаго Штаба) (Verkovich 1889: *Verkovich, St.* Topograficheskо-etnograficheskiy ocherk Makedonii. Sankt Peterburg: Voennaya Tipografia (v zdanii Glavnago Shtaba)).

Гандев 1989: *Гандев, Хр*. Българската народност през XV век. София: Наука и изкуство (Gandev 1989: *Gandev, Hr*. Balgarskata narodnost prez XV vek. Sofia: Nauka i izkustvo).

Грозданова 1989: *Грозданова, Ел.* Българската народност през XVII век. Демографско изследване. София. Наука и изкуство (Grozdanova 1989: *Grozdanova, El*. Balgarskata narodnost prez XVII vek. Demografsko izsledvane. Sofia: Nauka i izkustvo).

Заимов 1967: *Заимов, Й*. Заселване на българските славяни на Балканския полуостров. Проучване на жителските имена в българската топонимия. София: Издателство на БАН (Zaimov 1967: *Zaimov, Y*. Zaselvane na balgarskite slavyani na Balkanskia poluostrov. Prouchvane na zhitelskite imena v balgarskata toponomiya. Sofia: Izdatelstvo na BAN).

Заимов 1988: *Заимов, Й*. Български именник. София: Издателство на БАН (Zaimov 1988: Zaimov, Y. Balgarski imennik. Sofia: Izdatelstvo na BAN).

Иванов 1972: *Иванов, Й. Н.* Български диалектен атлас. Български говори от Егейска Македония. 1. Драмско, Сярско, Валовищко и Зиляховско. Статии, коментари, показалци. София: Издателство на БАН (Ivanov 1972: *Ivanov, Y. N*. Balgarski dialekten atlas. Balgarski govori ot Egeyska Makedonia. 1. Dramsko, Syarsko, Valovishtko i Zilyahovsko. Statii, komentari, pokazaltsi. Sofia. Izdatelstvo na BAN).

Иванов 1982: *Иванов, Й. Н*. Местните имена между долна Струма и долна Места. София: Издателство на БАН (Ivanov 1982: *Ivanov, Y. N*. Mestnite imena mezhdu dolna Struma i dolna Mesta. Sofia: Izdatelstvo na BAN).

Илчев 1969: *Илчев, Ст.* Речник на личните и фамилни имена у българите. София: Издателство на БАН (Ilchev 1969: *Ilchev, St*. Rechnik na lichnite i familnite imena u balgarite. Sofia: Izdatelstvo na BAN).

Ковачев 1987: *Ковачев, Н*. Българска ономастика. София. Наука и изкуство (Kovachev 1987: *Kovachev, N*. Balgarska onomastika. Sofia: Nauka i izkustvo).

Кънчов 1970: *Кънчов, В*. Избрани произведения. Т. 2. Македония етнография и статистика. София: Наука и изкуство (Kanchov 1970: *Kanchov, V*. Izbrani proizvedeniya. T. 2. Makedonia etnografiya i statistika. Sofia. Nauka i izkustvo).

Митринов 2021: *Митринов, Г*. Езикови свидетелства за българския характер на населението в Южните Родопи и Западна Тракия през XVI век. Ч. 1. Ксантийско, Златоградско, южните райони на Смолянско. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“ (Mitrinov 2021: *Mitrinov, G*. Ezikovi svidetelstva za balgarskiya harakter na naselenieto v Yuzhnite Rodopi i Zapadna Trakia prez XVI vek. Ch. 1. Ksantiysko, Zlatogradsko, yuzhnite rayoni na Smolyansko. Sofia. Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“).

Митринов 2021а: *Митринов, Г*. Езикови свидетелства за българския характер на населението в Южните Родопи и Западна Тракия през XVI век. Ч. 2. Гюмюрджинско, Дедеагачко, Димотишко, Крумовградско, Ивайловградско. София: Издателство

на БАН „Проф. Марин Дринов“ (Mitrinov 2021a: *Mitrinov, G*. Ezikovi svidetelstva za balgarskiya harakter na naselenieto v Yuzhnite Rodopi i Zapadna Trakia prez XVI vek. Ch. 2. Gyumyurdzhinsko, Dedeagachko, Dimotishko, Krumovgradsko, Ivaylovgradsko. Sofia: Izdatelstvo na BAN "Prof. Marin Drinov“).

Митринов 2024: *Митринов, Г*. Историческа антропонимия от с. Боблен (Бобляни), Правищко (Егейска Македония) по данни от XVI век (антропонимия от славянски произход). – Доклад на Международна конференция Шестнадесети славистични четения на тема: „Памет и история в славянските езици и литератури“, 30-31 май 2024 г. – под печат (Mitrinov 2024: *Mitrinov, G.* Istoricheska antroponimiya ot s. Boblen (Boblyani), Pravishtko (Egeyska Makedonia) po danni ot XVI vek (antroponimiya ot slavyanski proizhod). – Doklad na Mezhdunarodna konferentsiya Shestnadeseti slavistichni chetenia na tema: "Pamet i istoriya v slavyanskite ezitsi i literaturi“, 30-31 may 2024 g. – pod pechat).

Митринов 2025: *Митринов, Г*. Антропонимната картина на с. Боблен (Бобляни), Правищко (Егейска Македония) по данни от XV и XVI век (антропонимия от славянския пласт). – Доклад на Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН, 15-16.05. 2025 г. – под печат (Mitrinov 2025: *Mitrinov, G*. Antroponimnata kartina na s. Boblen (Boblyani), Pravishtko (Egeyska Makedonia) po danni ot XV i XVI vek (antroponimiya ot slavyanskiya plast). – Doklad na Mezhdunarodnata godishna konferentsia na Instituta za balgarski ezik “Prof. Lyubomir Andreychin” pri BAN, 15-16.05. 2025 g. – pod pechat).

Симеонидис 2006: Симеонидис, Х. Гръцкото влияние върху системата на българските собствени имена. София: Ах-Ба-Ка (Simeonidis 2006: *Simeonidis, H*. Gratskoto vliyanie varhu sistemata na balgarskite sobstveni imena. Sofia: Ah-Ba-Ka).

Статистика 1995: Македония и Одринско. Статистика на населението от 1873 г. София. Македонски научен институт (Statistika 1995: Makedonia i Odrinsko. Statistika na naselenieto ot 1873 g. Sofia. Makedonski nauchen institut).

Стоянов 1986: *Стоянов, В*. Личните имена и прозвището „Абдуллах“ в османотурските документи. – Исторически преглед, № 1, с. 51-57 (Stoyanov 1986: *Stoyanov, V*. Lichnite imena i prozvishteto SAbdullah” v osmanoturskite dokumenti. – Istoricheski pregled, № 1, s. 51-57).

ТБР 1962: Турско-български речник. София: Наука и изкуство (Tursko-balgarski rechnik. Sofia: Nauka i izkustvo).

ТДИМ 2007: Турски документи за историјата на Македонија. Опширен пописен дефтер за Паша санџакот (казите Драма, Кавала, Серез и Неврокоп) од 1569/70 година. Т. 10, Кн. 2. Скопје. Државен архив на Република Македонија (TDIMN 2007: Turski dokumenti za istoriyata na Makedonia. Opshiren popisen defter za Pasha sandzhakot (kazite Drama, Kavala, Serez i Nevrokop) od 1569/70 godina. T. 10, Kn. 2. Skopje. Drzhaven arhiv na Republika Makedonia).

ТДИМН 1978: Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширен пописен дефтер од XV век. Т. IV. Скопје. Архив на Македонија (TDIMN 1978: Turski dokumenti za istoriyata na makedonskiot narod. Opshiren popisen defter od XV vek. T. IV. Skopje. Arhiv na Makedonia).